

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Rapport van feitelijke bevindingen ADR reviews bij accountants van door BZK gesubsidieerde instellingen

Definitief

Colofon

Titel	ADR reviews bij accountants van door BZK gesubsidieerde instellingen
Uitgebracht aan	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Datum	22 april 2020
Kenmerk	2020-0000043954

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

	Aanleiding opdracht—4
1	2 van de 7 accountantscontroles zijn ontoereikend—5
1.1	Inleiding—5
1.2	Betekenis ontoereikend oordeel—5
1.3	Extrapolatie naar andere accountantscontroles niet verantwoord—5
2	Aandachtspunten voor accountants—8
2.1	Inleiding—8
2.2	Tekortkomingen bij opdrachtaanvaarding—8
2.3	Tekortkomingen bij risicoanalyse—8
2.4	Tekortkomingen bij de uitvoering van de accountantscontrole—8
2.5	Tekortkomingen bij de controleverklaring—10
2.6	Overige tekortkomingen—10
3	Aandachtspunten Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties—11
3.1	Verscheidenheid in verantwoordingen en controleproducten—11
4	Aanbevelingen en/of vervolgstappen—12
4.1	Inleiding—12
4.2	Herstelmaatregelen—12
4.3	Verspreiden geanonimiseerd ADR rapport als prikkel tot verbetering—12
4.4	Delen ADR rapport met de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)—12
4.5	Delen ADR rapport met de Autoriteit Financiële Markten (AFM)—13
5	Verantwoording onderzoek—14
5.1	Rapport van bevindingen—14
5.2	Uitvoering—14
5.3	Accountantscontrole toereikend?—14
5.4	Normenkader—15
5.5	Door wie?—15
5.6	Gehanteerde Standaard—16
5.7	Verspreiding rapport—16
6	Ondertekening—17

Aanleiding opdracht

Het houden van reviews maakt onderdeel uit van het departementale toezicht gericht op externe organisaties. Het betreft hierbij reviews die gericht zijn op de controledossiers van accountantsorganisaties die de verantwoordingsinformatie controleren. Om te kunnen evalueren of bij de (subsidie)vaststellingen terecht wordt gesteund op de controleverklaringen bij de verantwoordingsinformatie heeft het ministerie BZK behoefte aan inzicht in de kwaliteit van de accountantscontroles. BZK heeft de ADR daarom gevraagd om reviewwerkzaamheden uit te voeren op de accountantscontroles die gericht zijn op de verantwoordingsinformatie van 7 gesubsidieerde instellingen. Dit onderzoek mondt uit in een rapport van bevindingen. De opzet van het onderzoek wordt toegelicht in hoofdstuk 5.

1 2 van de 7 accountantscontroles zijn ontoereikend

1.1 Inleiding

Van de zeven onderzochte accountantscontroles constateren we in twee gevallen dat de verrichte controlewerkzaamheden niet toereikend zijn aangetoond. In beide gevallen gaat het om accountantscontroles bij politieke partijen. In dit hoofdstuk gaan we in op de betekenis van deze constatering.

1.2 Betekenis ontoereikend oordeel

Een ontoereikende accountantscontrole wil zeggen dat de ADR niet kan bevestigen dat de controleverklaring afgegeven door de controlerend accountant terecht is verstrekt. Om te bepalen of de controle wel of niet toereikend¹ is maken we gebruik van dezelfde normen die ook voor de accountant van toepassing zijn. Wij constateren een ontoereikende accountantscontrole indien we bij de betreffende controledossiers in de planningsfase, uitvoeringsfase en rapportagefase tekortkomingen zien, die bij elkaar genomen tot onzekerheid leiden over de juistheid van de strekking van de afgegeven controleverklaring. De controleverklaring is daarmee volgens de ADR niet voorzien dan van voldoende en geschikte controledocumentatie.

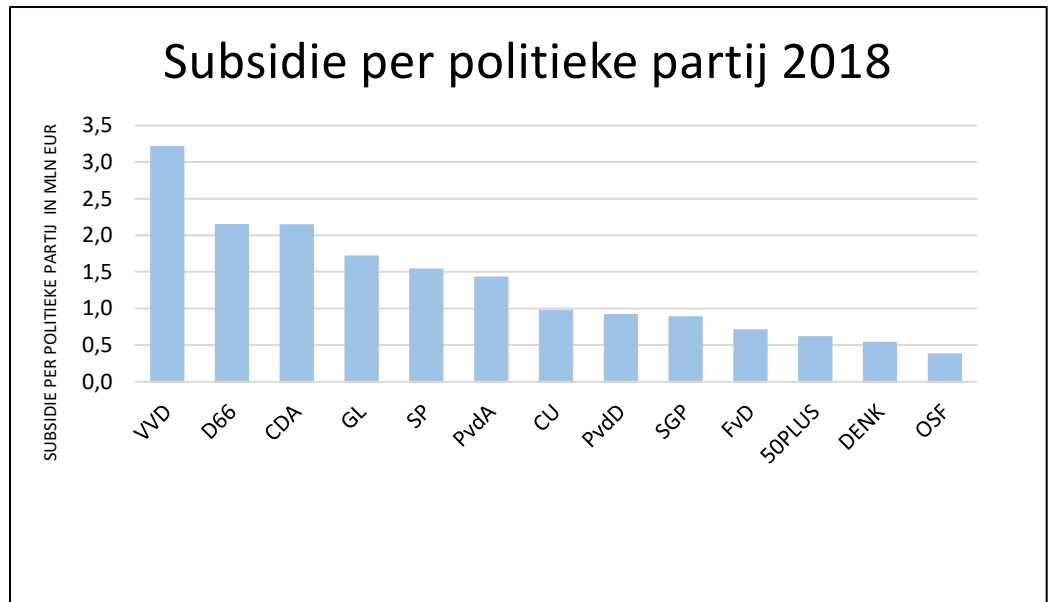
1.3 Extrapolatie naar andere accountantscontroles niet verantwoord

We hebben zeven accountantscontroles beoordeeld en concluderen dat twee accountantscontroles ontoereikend zijn. Deze deelwaarneming is te klein in omvang om verantwoord uitspraken te kunnen doen over het totaal van de controleverklaringen over alle door accountants gecontroleerde subsidiegelden die BZK heeft verstrekt.

Gezien het feit dat de twee ontoereikende accountantscontroles bij subsidieverantwoordingen van politieke partijen betreft zijn geconstateerd, is het wel interessant om deze geldstroom te analyseren.

In totaal is in 2018 € 17,1 mln aan subsidie verstrekt aan politieke partijen. Schematisch kunnen we dat als volgt weergeven:

¹ Een controledossier wordt als ontoereikend beoordeeld wanneer gebleken is dat een accountant het controleprotocol of de accountantsstandaarden in materiële zin onvoldoende aantoonbaar heeft toegepast. Een door de beoordelaar geconstateerde afwijking is materieel wanneer toleranties, zoals genoemd in een eventueel beschikbaar controleprotocol worden overschreden. Deze toleranties vormen het uitgangspunt en zijn kwantitatief. Naast deze kwantitatieve benadering is er ook ruimte voor een kwalitatieve benadering. Het team bespreekt de beoordeling van het controledossier en kan op kwalitatieve gronden tot een ontoereikend oordeel komen (professional judgement).

De vraag rijst nu, wat zegt de uitkomst van twee keer een ontoereikende accountantscontrole bij subsidieverantwoordingen van politieke partijen over de betrouwbaarheid van deze geldstroom? Hier gaan we kort in op het effect van ons onderzoek op de betrouwbaarheid van de onderhavige geldstroom.

Subsidiehoogte in beperkte mate afhankelijk van de kostenverantwoording

De hoogte van de subsidie wordt in de meeste gevallen bepaald door de maximaal te bereiken plafondbedrag. Dit is met name voor de subsidie van de politieke partij het geval en in mindere mate voor de neveninstellingen het geval. De maximale subsidie wordt vastgesteld aan de hand van een aantal vaste parameters, zoals het aantal kamerzetels en de ledenaantallen. Hieronder is dat schematisch weergegeven:

Maximum subsidie en verantwoording subsidie per politieke partij								
<i>In mln EUR</i>								
	Maximale subsidiebedrag politiek partij	Verantwoorde subsidiebedrag politieke partij	Maximum subsidie wetenschappelijk instituut	Verantwoording Wetenschappelijk Instituut	Maximum subsidie jongerenorganisatie	Verantwoording subsidie jongerenorganisatie	Maximum subsidie buitenlandvergoedingen	Verantwoording subsidie buitenlandvergoedingen
VVD	2,1	3,8	0,6	0,6	0,3	0,2	0,4	0,4
CDA	1,4	2,1	0,6	0,4	0,2	0,1	0,3	0,2
D66	1,4	4,5	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2
GL	1,1	1,9	0,6	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2
SP	1,1	1,7	0,4	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0
PvdA	1,0	1,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
CU	0,6	1,2	0,4	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1
PvdD	0,6	1,0	0,2	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1
50PLUS	0,4	0,5	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
SGP	0,5	1,8	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
DENK	0,4	0,4	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
FvD	0,4	1,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
OSF	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal:	11,0	21,6	4,3	3,2	1,7	1,0	1,6	1,5

Controleverklaring is een extra zekerheid

De subsidiegelden moeten volgens artikel 25 lid 3 van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) worden voorzien van een controleverklaring, zodat BZK met een redelijke mate van zekerheid verkrijgt dat de in rekening gebrachte kosten juist en rechtmatig zijn. Nu blijkt dat twee accountantscontroles niet toereikend zijn geweest wil dat niet zeggen dat alle gesubsidieerde kosten onzeker zijn.

Bovenstaande nuancering neemt niet weg dat de bevinding substantieel genoeg is om actie te ondernemen zodat herhaling in de toekomst te kan worden voorkomen.

2 Aandachtspunten voor accountants

2.1 Inleiding

De hieronder genoemde bevindingen zien wij als aandachtspunten voor de controlerend accountants. In twee gevallen is een combinatie van onderstaande bevindingen aanleiding voor het oordeel ontoereikende accountantscontrole

2.2 Tekortkomingen bij opdrachtaanvaarding

Analyse onafhankelijkheid bij opdrachtaanvaarding ontbreekt

In de controledossiers ontbreekt de analyse van mogelijke bedreigingen, zoals objectiviteit, voor het zich houden aan de fundamentele beginselen conform de verordening gedrags- en beroepsregels accountant (VGBA) met betrekking tot de controleopdracht en de tekenend accountant. De analyse van deze mogelijke bedreigingen en de beoordeling van de getroffen maatregel(en) om deze weg te nemen hadden in het controledossier aanwezig moeten zijn.

Fundamentele beginselen niet per teamlid vastgelegd

De evaluatie van de fundamentele beginselen uit de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA) moet aan de orde komen. Een aandachtspunt is dat de evaluatie van de fundamentele beginselen niet op individueel niveau is vastgelegd (lees: per teamlid). In een ander geval ontbreekt in het controledossier een evaluatie ten aanzien van alle in de VGBA genoemde fundamentele beginselen als geheel.

2.3 Tekortkomingen bij risicoanalyse

Risico-inschatting t.a.v. fraude niet juist ingeschat

De lage inschatting voor het aspect fraude is niet in lijn met de signalen die tijdens de afrondingsfase in alle redelijkheid reeds bekend waren. Ook een actualisatie van de risico-inschatting is uitgebleven.

Risico-inschatting t.a.v. verschuivingsgevaar niet juist ingeschat

In de planningsfase van de accountant is het verschuivingsgevaar van het verantwoorden van kosten tussen de Vereniging en haar neveninstellingen niet zichtbaar meegenomen. Dit risico is aanwezig gezien de tendens om meer subsidie te verkrijgen door minimaal kosten te verantwoorden tot het niveau van de maximale subsidie van BZK per organisatieonderdeel (partij/neveninstelling).

De materialiteitsberekening is niet gemaakt

De materialiteitsberekening ten behoeve van de controle van een neveninstelling is niet gemaakt.

2.4 Tekortkomingen bij de uitvoering van de accountantscontrole

Omvang werkzaamheden onduidelijk

Wij hebben geen vastlegging aangetroffen van de omvang van de geplande en de uitgevoerde gegevensgerichte controles per stroom en/of jaarrekeningpost.

Niet alle kosten zijn in de controle betrokken door selectie kasbetalingen

De selectie van posten voor de kostencontrole door de accountant is gebaseerd op kasbetalingen. Hierdoor blijven facturen/kosten via de overlopende posten en doorbelastingen ten onrechte buiten beschouwing.

Dekkingsgraad gegevensgerichte controle onvoldoende

De uitgangspunten voor de selectie voor de gegevensgerichte controles zijn niet vastgelegd. Uit het controledossier valt op te maken dat 58% van de overige bedrijfskosten zijn gecontroleerd, waarmee een materieel deel niet is betrokken in de gegevensgerichte accountantscontrole. In het dossier is geen analyse of onderbouwing aangetroffen waaruit blijkt dat in het niet-gecontroleerde deel van de massa geen risico op een materiële fout bestaat.

Onvoldoende geschikte controledocumentatie

We hebben geconstateerd dat controle-informatie onvoldoende of ongeschikt was en de betreffende accountant dit heeft geaccepteerd;

- Declaratie reis- en verblijfkosten zonder controlebewijs;
- Doorbelasting social media zonder controlebewijs;
- Verkeerde presentatie van bestuurdersvergoeding;
- Factuur met verkeerde tenaamstelling.

Controle juistheid ledenaantallen niet duidelijk

Het toetspunt of de leden van de jongerenorganisatie "niet jonger dan 14 jaar en niet ouder dan 27 jaar zijn" is onvoldoende expliciet onderbouwd met controledocumentatie.

Controle donaties/giften niet duidelijk

In een controledossier van een vereniging is niet duidelijk zichtbaar hoe de accountant het totaal van de donaties per persoon heeft bepaald. Zo is niet duidelijk hoe op volledigheid is gecontroleerd. Ten aanzien van de juistheid zijn de NAW-gegevens niet zichtbaar meegenomen in de controle, terwijl dat wel een vereiste is.

Controle volledigheid afdrachten onduidelijk

In het dossier ontbreekt controledocumentatie over controle van de volledigheid van de opbrengst uit afdrachten² van onder meer de Eerste Kamer en Tweede Kamer leden (zie ook artikel 20 lid 1 Wfpp).

Diepgang controle gesubsidieerde activiteiten discutabel

Bewijsstukken ter aanvulling op de controle-informatie met betrekking tot de urenadministratie zijn niet in de accountantscontrole betrokken. Gemiste aanknopingspunten voor aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden zijn planning, werkafspraken met medewerkers, vergaderstukken/-verslagen, behandelde bezwaarschriften, adviesaanvragen of andere opgeleverde producten. Ook heeft de accountant het (uitgebreide) verantwoordingsverslag niet in de controle betrokken. Het betrekken van deze bewijsstukken zou passend zijn gezien (de zelf opgelegde³) lage materialiteit.

Verwijzingen in controledossier naar jaarrekeningcontrole ontbreken

In het controledossier ontbreken verwijzingen naar het dossier van de jaarrekeningcontrole, alwaar risico inschattingen zijn gemaakt ten aanzien van fraude, verschuivingsgevaar van kosten en de controle-omgeving. Tevens ontbreekt een verwijzing naar ook voor deze subsidiedeclaratie belangrijke beheersingsmaatregelen (zoals het betaalproces, de prestatieverklaring en urenregistraties).

Toetspunten rechtmatigheid per post niet zichtbaar gemaakt

De accountant heeft voor de controle de definitie voor de rechtmatigheid bepaald en toegepast bij de detailtesten. De rechtmatigheidstoets is op het niveau van een deelwaarneming niet per rechtmatigheidscriterium zichtbaar gemaakt.

² Zie ook artikel 20 lid 1 van de WFPP, waar inzicht vereisten worden genoemd.

³ BZK heeft geen voorschriften gegeven voor de door de accountant uit te voeren controle; niet in de subsidieverleningsbeschikking en niet in de relevante subsidieregelgeving (kaderwet, kaderbesluit, regeling en subsidiebeschikkingen). De accountant heeft de materialiteit voor zijn controle zelf bepaald op 1% van de gedeclareerde kosten.

2.5 Tekortkomingen bij de controleverklaring

Bijdrage zonder verantwoording niet benadrukt in controleverklaring

In een casus bestond het grootste deel van de gecontroleerde subsidiedeclaratie hoofdzakelijk uit een bijdrage, waarbij door de subsidieontvanger geen afrekening of verantwoording over de daadwerkelijk besteding heeft plaatsgevonden. Gezien de omvang van deze geldstroom zou het passend zijn geweest om in de controleverklaring door middel van een "paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden" te benadrukken dat het hierbij niet om een subsidie gaat, maar om een bijdrage.

Rapportage accountant

De controleverklaring bij de Wfpp-verantwoordingsstukken voldoet niet geheel aan NBA Standaard 705, gezien de onvoldoende identificatie van de financiële overzichten en het ontbreken van de voorgeschreven benamingen van de secties "Oordeel" en "Basis voor het oordeel".

2.6 Overige tekortkomingen

Geen onderzoek naar gebeurtenissen ná afgifte verklaring

De accountant heeft geen onderzoek uitgevoerd naar gebeurtenissen ná afgifte van de controleverklaring bij de jaarrekening. Het uitsluitend bespreken van de verantwoordingen met het bestuur geeft onvoldoende invulling aan hetgeen is voorgeschreven in NBA Standaard 560, paragraaf 7.

Bevestiging bij de jaarrekening niet in het controledossier

De bevestigingen van het bestuur bij de jaarrekeningen van een gesubsidieerde instelling zaten niet in het controledossier. Deze bevestigingen zijn achteraf alsnog aangeleverd.

3 Aandachtspunten Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

3.1 **Verscheidenheid in verantwoordingen en controleproducten**

Uit ons onderzoek blijkt dat bij vergelijkbare subsidies aan politieke partijen verschillende verantwoordingen en accountantsproducten worden ontvangen en geaccepteerd.

Voor de politieke partijen is niet helder welke verantwoordingsinformatie, aanvullend op de financiële verantwoording in het kader van Wet Financiering Politieke Partijen, van de partijen (en haar neveninstellingen) verwacht worden.

Tevens constateren wij dat de modelcontroleverklaring die in de Regeling Financiering Politieke Partijen is opgenomen alleen een uitspraak over getrouwheid afdwingt. In de Wet Financiering Politieke Partijen staat in artikel 26 lid g dat de controleverklaring ook een uitspraak over rechtmatigheid bevat. Een oordeel over de rechtmatigheid wordt via de huidige modelcontroleverklaring niet expliciet gevraagd.

Investeer in verdere verduidelijking en toezicht op uniforme verantwoording subsidies politieke partijen.

4 Aanbevelingen en/of vervolgstappen

4.1 Inleiding

Onderstaand een overzicht van handelingsperspectief met daarbij een korte impactanalyse. Een mix van maatregelen, die een herstellende, maar vooral preventieve werking kan hebben.

4.2 Herstelmaatregelen uitvoeren instellingsaccountants

Volgens het sanctiebeleid, zoals opgenomen in een brief van de minister van Financiën aan de Tweede Kamer uit 2003 (Kamerstuk 28 779, nr.1), lijkt het in eerste instantie gepast om via het bestuur van de gesubsidieerde instelling aan te sturen op herstelacties. De ADR schat in dat het in dit geval mogelijk is om de accountantscontrole op onderdelen te herstellen, zodat alsnog het gewenste niveau van zekerheid is te verkrijgen.

Effect Herstelmaatregelen	
Kosten	Middelmatig: herstel kost geld voor de controlerend accountant.
Politieke gevoeligheid	Beperkt: gesubsidieerde instelling zal geen aanleiding zien om deze actie in de publieke arena te willen bespreken
Effectiviteit naar de toekomst	Beperkt: Blijft beperkt tot alleen deze controlerend accountant, die zijn fouten herstelt.

4.3 Verspreiden geanonimiseerd ADR rapport als prikkel tot verbetering

Het verspreiden van het ADR rapport is een manier om de accountant van de politieke partijen alert te maken op het feit dat de kwaliteit van de accountantscontrole in twee gevallen niet op orde is geweest. De bevindingen in hoofdstuk 2 kunnen dan expliciet onder de aandacht gebracht worden om herhaling te voorkomen. Deze praktijk is gangbaar bij de ADR SISA (Single Information Single Audit) en WNT (Wet Normering Topinkomens) Reviews.

Effect verspreiden ADR rapport als waarschuwing	
Kosten	Laag: vooral delen van informatie
Politieke gevoeligheid	Middel: ADR rapport wordt mogelijk door andere gesubsidieerde instellingen gebruikt in de politieke arena
Effectiviteit naar de toekomst	Hoog: andere accountants willen het risico niet lopen om negatief in het de aandacht te komen

4.4 Delen ADR rapport met de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)

Het delen van het ADR rapport met de NBA is goed om de beroepsgroep te informeren over het functioneren van de sector. Deze praktijk is met andere ADR reviewrapportages, zoals SISA en WNT gangbaar.

Effect informeren van de NBA	
Kosten	Laag: informeren NBA kost weinig geld
Politieke gevoeligheid	Beperkt: de politieke partij en de controlerend accountant wel informeren hierover

Effectiviteit naar de toekomst	Middelmatig: heeft mogelijk preventieve werking als de controlerend accountant wordt geïnformeerd over deze actie
---------------------------------------	---

4.5

Delen ADR rapport met de Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Bij de zogenaamde SISA-reviews heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) na herhaaldelijk geconstateerde omissies in de accountantscontroles in 2016 besloten tevens de AFM met naam en toenaam te informeren over de geconstateerde ontoereikende accountantscontroles. Dit heeft een preventief effect op de kwaliteit van de accountantscontrole

Effect informeren van de AFM	
Kosten	laag: informeren AFM kost weinig geld
Politieke gevoeligheid	Beperkt: de gesubsidieerde instelling en de controlerend accountant wel informeren hierover.
Effectiviteit naar de toekomst	Middelmatig: heeft mogelijk preventieve werking als de controlerend accountant wordt geïnformeerd over deze actie

5 Verantwoording onderzoek

5.1 Rapport van bevindingen

Dit rapport bevat zeven uitgevoerde reviews op de kwaliteit van de accountantscontrole. Hierin liggen zeven ADR-interne deelverslagen ten grondslag. De bevindingen zijn via een procedure van hoor- en wederhoor met de desbetreffende accountant afgestemd.

5.2 Uitvoering

Het is van belang een goed beeld te krijgen van de wijze waarop de specifieke aandachtspunten door de instellingsaccountants zijn gecontroleerd. Dit beeld verkrijgen wij op verschillende manieren, afhankelijk van de kenmerken van het beleidsterrein, waaronder de complexiteit van de wet- en regelgeving.

De volgende aspecten zijn bepalend voor de diepgang van de reviews:

- ervaringen uit eerdere reviews (binnen het eigen departement of interdepartementaal), signalen;
- vanuit de media of anderszins;
- financieel belang;
- het risico van misbruik en oneigenlijk gebruik van de regeling;
- politieke risico's;
- complexiteit van wet- en regelgeving;
- kwaliteit van de verantwoordingsinformatie;
- uitkomsten van de controle verricht door de instellingsaccountants (rapportage).

De accountantsorganisaties die door de opdrachtgever geselecteerd zijn voor een review worden daarvan schriftelijk door de ADR op de hoogte gesteld (met afschrift aan BZK). De review wordt ondersteund met een werkprogramma.

Bij een dossierreview beoordelen wij altijd minimaal de belangrijkste dossierstukken. Het betreft in ieder geval het controleplan, het werkprogramma, het afsluitingsmemorandum en de controleverklaring en/of het accountantsrapport (zie ook hierboven). Afhankelijk van de uitkomsten van de risicoinschattingswerkzaamheden, de bijzondere aandachtspunten bij de review en de bevindingen van de eerste beoordeling van eerdergenoemde stukken kan besloten worden een diepgaander dossieronderzoek uit te voeren.

De comptabele wet- en regelgeving biedt de basis voor de ministers (in casu de ADR) om de controledossiers in te zien van (openbare) accountants die instellingen controleren (CW 2016 6.3, lid 5). Het gaat daarbij uitsluitend om instellingen die collectieve middelen ontvangen en uitgeven (bijvoorbeeld subsidies). De Comptabiliteitswet 2016 geeft geen reviewrecht bij financiële verantwoordingen op basis van civielrechtelijke overeenkomsten. Een eventueel reviewrecht in deze situatie is afhankelijk van het civielrechtelijke kader. Voorts heeft de ADR de bevoegdheid gekregen om kopieën van stukken uit de controledossiers van (openbare) accountants te maken.

5.3 Accountantscontrole toereikend?

Met behulp van een standaard werkprogramma wordt per dossier een oordeel geformuleerd:

- Een controledossier wordt als toereikend beoordeeld wanneer de accountant het controleprotocol en/of de accountantsstandaarden correct heeft

toegepast. Eventuele bevindingen die niet materieel⁴ zijn worden als aandachtspunt geformuleerd.

- Een controledossier wordt als ontoereikend beoordeeld wanneer gebleken is dat een accountant het controleprotocol en/of de accountantsstandaarden in materiële zin onvoldoende aantoonbaar heeft toegepast.

5.4 Normenkader

Het normenkader voor het uitvoeren van deze reviews bestaat uit:

- vaktechnische regels vanuit het accountantsberoep (zoals de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten, de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden, etc.);
- wetgeving inzake de algemene wettelijke controleverklaring (Boek 2, Titel 9, van het Burgerlijk Wetboek);
- de comptabele wet- en regelgeving (Comptabiliteitswet 2016). Indien van toepassing nadere eisen die via het controleprotocol aan de controle zijn gesteld;
- specifieke wetgeving en aanvullende eisen die bij de accountantscontrole moet worden betrokken, zoals genoemd in de subsidieverleningsbeschikking en/of controleprotocol. Specifieke regelgeving geeft meestal aan dat de instelling zijn accountant de opdracht moet geven tot het verrichten van de controle op de rechtmatigheid. Bijvoorbeeld voor de geselecteerde politieke partijen betreft dit de Wet financiering politieke partijen en de Regeling financiering politieke partijen.

BZK heeft een zevental dossiers geselecteerd voor de reviews (zie 2.3). Ieder geselecteerd controledossier wordt beoordeeld door twee collega's van de ADR.

5.5 Door wie?

Samenstelling beoordelaars

Ieder geselecteerd controledossier wordt door twee beoordelaars getoetst aan de hand van het centraal opgestelde werkprogramma. Aan de samenstelling van het tweetal beoordelaars worden de volgende eisen gesteld:

- Minimaal 1 collega per controledossier draagt de titel van RA of AA
- Minimaal 1 collega per controledossier heeft relevante werkervaring (uitvoeren van reviews).

Vaktechnische consultatie

In het geval zich vaktechnische dilemma's voordoen, dan kan het wenselijk zijn om de centrale afdeling vaktechniek binnen de ADR te consulteren.

Opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (OKB) uitgebreid

Op deze opdracht wordt conform het Handboek Auditing Rijksoverheid (HARo) van de ADR een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling toegepast.

⁴ Een door de beoordelaar geconstateerde afwijking is materieel wanneer toleranties, zoals genoemd in het controleprotocol worden overschreden. Deze toleranties vormen het uitgangspunt en zijn kwantitatief. Naast deze kwantitatieve benadering is er ook ruimte voor een kwalitatieve benadering. Het team bespreekt de beoordeling van het controledossier en kan op kwalitatieve gronden tot een ontoereikend oordeel komen (professional judgement).

5.6 Gehanteerde Standaard

Deze opdracht is uitgevoerd overeenkomstig Standaard 4400N "Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden". Bij de uitvoering van deze opdracht zijn de onafhankelijkheidsvereisten van de Verordening inzake onafhankelijkheid en de ethische voorschriften die voor accountants gelden, in acht genomen.

In dit rapport wordt geen zekerheid verschaft, omdat er geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht is uitgevoerd. In dit rapport rapporteren wij de bevindingen op basis van de specifiek overeengekomen werkzaamheden; wij doen geen uitspraak over wat deze bevindingen voor accountantscontroles op alle BZK subsidies in totaliteit betekenen.

5.7 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, Directeur Financieel Economische Zaken, is eigenaar van dit rapport.

Het rapport wordt uitgebracht aan de opdrachtgever. Het is de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor het doel van de beoogde gebruikers. Voorts wordt van de opdrachtgever verwacht wordt dat zij zelf op basis van de gerapporteerde bevindingen en eventuele andere beschikbare informatie een eigen afweging maken over wat deze bevindingen voor het onderhavige object in zijn totaliteit betekenen.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. In de ministerraad is besloten dat het opdracht gevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website. Dit rapport is met zorgvuldigheid en deskundigheid opgesteld waarbij rekening is gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruikers. Er kan echter niet worden gegarandeerd dat hierin geen onduidelijkheden in staan voor een niet-beoogde gebruiker. In dat geval dient de niet-beoogde gebruiker contact op te nemen met de eigenaar van dit rapport.

6 Ondertekening

Den Haag, 22 april 2020

Auditmanager
Auditdienst Rijk

Auditdienst Rijk

Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00